

Arkeol. os. 1/1994 10.1.1994

M

PIIKKIÖ, KOSKI
Rautakautisen asuinpaikan
pelastuskaivaus 14.-24.6.1993

Minna Sartes
Museovirasto
Arkeologian osasto

SISÄLLYSLUETTELO

Arkistotietoja.....	2
Johdanto.....	3
Kaivausalueen ympäristö.....	4
Kaivausmenetelmät.....	4
Kaivaushavainnot.....	6
Havaintojen tulkintaa.....	11
Negatiiviluettelo.....	14
Diapositiiviluettelo.....	18
Peruskarttaote.....	19
Kuvataulut.....	20
Kartta 1, yleiskartta.....	23
Kartta 2, tutkimusalue.....	24
Kartta 3, rakenteet.....	25
Kartta 4, kaivausalue.....	26
Keramiikan ja palaneen saven levintä.....	27
Pintavaaitus ja tason vaaitus.....	28

ARKISTOTIETOJA

Kunta: Piikkiö

Kylä: Koski

Tila: 1:24

Kiinteistötunnus: 602-433-1-24

Maanomistaja: Piikkiön kunta

Vuokraaja: Juhani Hämäläinen, Turilantie 831 as. 1, 25320 Raatala

Peruskartta: 1043 12 LITTOINEN

Kooridnaatit: x=6702 44

y=1581 79

z=10.5 -6.5 m mpy

Tiesuunnitelman pohjakartassa 2. projektiokaistan mukaan laksetut

koordinaatit: x=6702 473 - 6702 489

y=16535 - 16553

Aiemmat tutkimukset: E. Raike 1993: Rautakautisen asuinpaikan
koekaivaus 7.-21.5.1993

Aiemmat löydöt: KM 27983:1-45

Löydöt: KM 28056:1-55 diar. 12.11.1993

Mustavalkonegatiivit: 93441-93505

Diapositiivit: 27631-27642

Kirjalliset lähteet:

Luoto, Jukka 1989: Piikkiön esihistoria. Piikkiön historia 1.

Brusila, Heljä 1993: Tarkastuskertomus: Piikkiön kuppikivet ja -
kalliot. Turun maakuntamuseo.

Johdanto

Piikkiön Kosken kylän tilan 1:24 tutkiminen tuli ajankohtaiseksi toukokuussa 1993 VR:n saman vuoden syksynä alkavan uuden alikulkutunnelin rakentamisen vuoksi. Toukokuun 7.-21. päivinä suoritettiin koetutkimuksia (Raike 1993), joissa löydettiin kiveys koeruudusta 660/50.

Toukokuussa löytynyt kiveys ja aluetta sen ympäriltä tutkittiin kesäkuussa 1993 kahden viikon ajan, ja tien alle jäävä osa muinaisjäännöstä saatiin kokonaan tutkittua. Tutkitut rakenteet olivat rautakautiseen asuinpaikkaan liittyviä kiveyksiä. Kenttätöissä kaivauksen johtajana toimi FK Minna Sartes, piirtäjänä FK Henrik Asplund ja apulaispiirtäjänä HuK Satu Mikkonen-Hirvonen. Kaivajina toimi viisi turkulaista arkeologian opiskelijaa. Kaivinkonetta kaivamiseen käytettiin 43 tuntia ja peittämiseen kuusi tuntia. Kustannusarvioksi kaivauksille jälkitöineen, hallinto- ym. kuluineen oli laskettu 89 000 mk. Jälkitöitä teki kaivauksen johtaja neljä viikkoa ja piirtäjä kolme viikkoa.

Turussa 2.12.1993

Minna Sartes

Kaivausalueen ympäristö

Kaivausalue sijaitsee Rungosta Piikkiön keskustaan johtavan maantien eteläpuolella ja Pukkilanojan itäpuolella, lounaaseen jokeen päin jyrkähkösti viettävällä savipellolla, noin 7-10 m meren pinnan yläpuolella (peruskarttaote, s. 19). Jo varsin pian kaivausalueen eteläisen ja läntisen reunan ulkopuolella alkaa jyrkkä lasku entiseen joen uomaan ja poukamaan (kartta 1, s. 23 ja kuva 93480/93482 s. 20).

Kaivausaluetta lähinnä olevat rautakautiset muinaisjäännökset ovat Rungon Koskenhaan kalmisto (0-400 jKr) ja Onnelan pyöreä maantasainen raunio (550-800 jKr), Rungon Ristkankareen löytöpaikka (800-1050 jKr) sekä Rungon Tiitusmäen kalmisto (200-400 jKr ja 800-1050 jKr). Lisäksi lähitöltä tunnetaan kaksi kuppikalliota, Rungon kesäteatterin ja Teppalan kuppikalliot. (Luoto 1989, Brusila 1993). Edellä mainitut muinaisjäännökset on merkitty peruskarttaotteeseen, s. 19.

Kaivausmenetelmät

Keväällä paljastuneen kiveyksen (koeruutu 660/50), joka nimettiin rakenteeksi 1, ympäristöä alettiin kaivaa auki poistamalla ensin peltokerros Bobcat-kaivinkoneella, jonka kauhan leveys on 50 cm. Kaivantoa alettiin laajentaa kehämäisesti myötäpäivään idästä lähtien. Koneella kaivettiin maata kivien ympäriltä niin paljon kuin voitiin kiviä siirtämättä ja sen jälkeen kivien ympärystä kaivettiin lapioidilla ja muurarihakuilla sekä lastoilla noin 40-50 cm syvyiseksi pellon pinnasta. Alempana pellolla kivet tulivat paljon syvemmältä (vertaa vaaituksia kartassa 4 Raiken (1993) raportin kartan 5 vaaituksiin). Kaivausala oli yhteensä noin 200 neliometriä. Kaivinkonetta käytettiin kaivamiseen 43 tuntia ja peittämiseen kuusi tuntia. Muurarinhakku osoittautui erittäin käteväksi savessa olevien kiveysten kaivamisessa.

Kaivausalueen koordinaatisto sidottiin VR:n tiesuunnitelman paaluihin 60 ja 70, jotka oli mitattu paikoilleen takymetrillä toukukuussa. Niiden koordinaatit ovat: paalu 60 $x=2489.285$ $y=16553.617$, paalu 70 $x=2492.322$ $y=16544.089$. Koordinaatit poikkeavat peruskartan 1043 12 koordinaateista, koska ne ovat viereisen projektiokaistan koordinaatijärjestelmässä, jota pohjakarttana ollut tiesuunnitelma käyttää. Paalujen 60 ja 70 väli oli 10 m. Paalun 60 kaivauskoordinaateiksi annettiin $x=110$ $y=210$ ja paalun 70 koordinaateiksi $x=110$ $y=200$ koordinaatistossa, jossa x -arvot kasvavat pohjoiskoilliseen ja y -arvot itäkaakkoon.

Löytöjä ei koetutkimusten perusteella vaikuttanut olevan kovinkaan runsaasti, joten kaivauksen pyrkimyksenä oli tutkia rakenteita mahdollisimman laajalti. Sen vuoksi kaivinkonetta käytettiin suhteellisen paljon ja muukin kaivuu suoritettiin varsin raskaalla kädellä, niin että löytöjä on varmasti mennyt hukkaan. Rakenteet, jotka poistettiin, kaivettiin erillisinä yksiköinä puhtaaseen maahan. Rakenteet pyrittiin kaivamaan esiin niin, että saatiin rajattua myös niiden horisontaalinen ulottuvuus puhtaaseen maahan. Rakenteet pyrittiin paljastamaan kokonaisina.

Löydöt tallennettiin suoraan tietokoneelle heti kentällä. Koska löytöjä oli vähän, systeemi toimi suhteellisen hyvin ja on kehittelemisen arvoinen. Löytöjen luettelointia varten tiedot siirrettiin Filemaker-ohjelmaan (Macintosh), jossa luettelo muokattiin lopulliseen muotoonsa.

Rakenteet olivat eri kaltevuuskulmassa kuin pellon pinta, vertaa vaaitustuloksiin s. 28. Tämän vuoksi kaivausalue tuli alaosaan porrastetuksi, esimerkiksi kuva 93497, s. 22. Tämän voisi olettaa johtuvan joen uoman penkan jossain vaiheessa tapahtuneesta vajoamisesta tai romahtamisesta. Näin ollen olisi ajateltavissa, että käyttöajankohtanaan rakenteet olisivat olleet enemmän samassa tasossa keskenään.

Löytöjen koordinaatit mitattiin ja ne löydöt, jotka tulivat jostain rakenteesta, kirjattiin talteen myös rakenteittain. Sade hidasti ja vaikeutti tutkimuksia huomattavasti. Muun muassa valokuvat oli otettava aluetta sen kummemmin siistimättä, silloin kun oli tilaisuus.

Toukokuun koekaivauksessa oli korkeus siirretty dokumentoidun kiveyksen (rakenne 1) yhteyteen. Korkeudet on kartoissa ilmastu metreinä meren pinnan yläpuolella N60 järjestelmässä.

Rakenteet 1, 2, ja 3 kaivettiin pois, ne olivat välittömästi uuden tien linjalla. Rakenteita 4, 7, 8, 9 ja 10 puhdistettiin esiin ja maata kaivettiin pois kivien välistä, ei kuitenkaan kovin paljon. Niitä ei purettu aikapulan vuoksi. Ne eivät ainakaan välittömästi tuhoudu tietä rakennettaessa.

Kaivaushavainnot

Rakenteet on seuraavassa käsitelty yksitellen. Löydöt on löytöluettelossa (KM 28056) luetteloitu rakenteittain, eikä luettelo ole pitkä, joten KM-numeroita ei tässä mainita, koska rakenteisiin liittyvät artefaktit ovat löytöluettelosta muutenkin helposti löydettävissä. Rakennenumerot käyvät ilmi kartasta 3 ja rakenteet yksityiskohtaisesti kartasta 4.

RAKENNE 1 (Esim. kuvat 93453, 93451, 93466)

Rakenne oli luode-kaakko -suuntainen, kivien halkaisija oli keskimäärin noin 30-60 cm. Rakenne vietti jonkin verran kaakkoon, viiden metrin matkalla 0.27 m. Rakenteen pituus oli noin viisi metriä, leveys noin 75 cm. Rakenne kaivettiin pois, samoin kivien alla olevaa likainen maa. Kaakkoispään kivien alla maa oli varsin tummaa.

Keväällä oli rakenteesta löydetty kuutiokivi (KM 27983:21) ja saviastian pala (KM 27983:22). Kesäkuussa rakenteesta tuli vain kaksi palaa palanutta savea ja yksi pala palanutta luuta.

RAKENNE 2 (Esim. kuvat 93452, 93466)

Rakenteesta saatiin talteen viisi saviastian palaa, palanutta savea ja yksi kvartsi. Rakenteen mitat ovat suurinpiirtein samat kuin rakenteen 1, samoin suunta ja kivien koko. Rakenne 2 sijaitsi noin 2.5 metriä koilliseen rakenteesta 1.

Rakenteessa oli isojen kivien lisäksi paikoin myös pienempiä kiviä. Rakenteeseen 2 rajautuva rakenne 3 oli kokonaan pienemmistä kivistä. Rakenne kaivettiin pois, samoin kivien alla olevaa likainen maa. Likaisesta maasta otettiin maanäyte ($x=103.15-103.65$, $y=206.65-207.05$, $z=8.17$ m mpy) ja hiilinäyte. Maanäytteen analysoi Terttu Lempiäinen (Tutkimusraportti museoviraston arkistossa; Lempiäinen 1993. Piikkiön Rungon arkeologiset kaivaukset. Makrofossiilitutkimukset.). Kyseinen rakenteen 2 näyte on Lempiäisen raportin näyte 3, eikä siitä löytynyt mitään mainitsemisen arvoista.

Sekä rakenteen 2 että 1 kivien ympärillä ja päällä oli havaittavissa hiekkaisempaa maata, palanutta savea ja vähän hiiltä. Rakenteiden 2 ja 1 välissä oli joitakin kiviä, jotka olivat mahdollisesti vierähtäneet rakenteesta 2. Nämä kivet eivät muodostaneet mitään erillistä rakennetta.

Rakenteen 2 itä- ja pohjoispuolelta ei tullut enää mitään rakenteita, mutta kylläkin joitakin löytöjä, esimerkiksi pala keramiikkaa. Linjoja $y=210$ ja $y=204$ pitkin tielinjan poikki kaivettiin koeojat, jotta varmistauduttaisiin siitä, ettei siellä ole lisää mahdollisesti rakenteeseen 2 liittyviä rakenteita. Koeojat kaivettiin noin 90 cm syvyisiksi. Niistä ei löytynyt mitään.

RAKENNE 3 (Esim. kuvat 93453, 93476)

Rakenteesta 3 otettiin talteen saviastian pala, palanutta savea ja puuta. Rakenne rajautui rakenteeseen 2 ja koostui pienehköistä palaneista kivistä. Rakenne oli halkaisijaltaan noin metrin.

Rakennetta pois kaivettaessa otettiin näytteeksi maata kivien välistä ($x=105.15-105.50$, $y=203.90-204.65$, $z=8.35-8.28$ m mpy). Rakenteen 3 kivien alta tuli jonkin verran palamatonta puuta, palanutta savea ja muutama samankokoinen palanut kivi lisää. Puu vaikutti juurelta. Sitä otettiin kuitenkin talteen jonkin verran.

Rakenteen 3 maanäyte on Lempiäisen (viite edellä) raportin näyte 2, eikä siitä löytynyt mitään mainitsemisen arvoista (yksi jauhosavikan siemen). Lempiäisen raportin näyte 1 otettiin keväällä koeruudusta 650/60, eikä siitäkään tullut mitään mainitsemisen arvoista.

RAKENNE 4 (Esim. kuvat 93468, 93492)

Rakenne 4 sijaitsi rakenteesta 1 lounaaseen. Se ei ollut kovin tiivis kiveys. Maa kivien välissä oli likaista, mutta sen rajautumista kivien ulkopuolella puhtaaseen maahan oli vaikea määrittää. Rakenteesta otettiin talteen neljä palaa palanutta savea.

RAKENNE 5

Rakenteen 2 itäpuolella siitä noin 50 cm päässä oli pohjois-etelä-suuntainen värjäytymä, joka tulkittiin vanhaksi pelto-ojaksi. Tästä ojasta löytyi kaksi palaa punasavikeramiikkaa. Syvemmälle kaivettaessa oja katosi ja tuli esiin rakenne 5, värjäytyneen maan alue, joka koillis- ja itäosastaan rajautui selvästi puhtaaseen saveen, kun taas rakenteen 2 puoleisesta luoteis-reunasta oli vaikea hahmottaa rajoja.

Rakenne sijaitsi rakenteiden 1 ja 2 kaakkois- ja itäpuolella. Rakenteessa oli paikoin noen laikuttamia alueita. Koko rakenteen alueelta tuli pieniä hippuja palanutta savea. Talteen otettiin myös rautakuonan pala.

Pohjoisosassa aluetta rakenteen rajaa ei sateiden ja lietteen takia saatu dokumentoitua; likamaa-alue jatkui pohjoisemmas, kuin mitä karttaan on merkitty.

RAKENNE 6 (Esim. kuvat 93455, 93456)

Rakenteesta 4 kaakkoon oli ensin vaaleampaa savea ja sen jälkeen edelleen kaakkoon tummaa, osittain nokilaikullista maata, josta tuli palanutta savea ja saviastian pala. Rakenteesta otettiin hiilinäyte. Aluetta kaivettiin alemmas ja saatiin näkyviin tummaa nokista maata selvänä alueena, jonka sade kuitenkin huuhtoi lietteen alle. Rakenne jatkui lounaaseen päin rakenteen lounaisimmasta dokumentoidusta osasta, mutta sade ja liete esittävät dokumentoinnin. Rakenne rajautuu koillispäästään rakenteeseen 5.

RAKENNE 7 (Esim. kuvat 93489, 93491)

Rakenne 7 sijaitsi rakenteesta 1 lounaaseen ja rakenteesta 4 luoteeseen. Se oli noin 5 metriä pitkä ja noin metrin leveä ja lounas-koillinen -suuntainen, kohtisuoraan suhteessa rakenteisiin 1 ja 2. Rakenteen lounaispäästä tuli vähän puuta, jota otettiin näytteeksi.

Rakenteen koillisosasta lounaaseen päin löytyi ensin muutama kivi, ja kun koneella kaivettiin syvemmälle, tuli esiin tiivis kiveys, rakenteen lounainen pää. Koillis- ja lounaispään välillä oli korkeuseroa noin 60 cm, rakenne laskee lounaaseen 0.63 m (kartta 4), ikäänkuin olisi alemmasta päästään vajonnut. Todennäköisesti vajoaminen liittyy oletettuun töyrään romahtamiseen.

RAKENNE 8 (Esim. kuvat 93496, 93497)

Rakenne 8 muodostui varsin hajanaisesta, mutta kuitenkin yhdeksi kokonaisuudeksi mielletävästä kiveyksestä. Siitä ei tullut löytöjä, joskaan sitä ei myöskään kaivettu kovin paljon esiin. Vailla vastausta jäi, olisiko rakenteen kiviä esiin kaivettaessa ja poistettaessa alta paljastunut tiiviimpi kiveys. Rakenne 8 ei todennäköisesti ainakaan välittömästi tuhoudu tien rakentamisesta, niin että jää mahdollisuus tutkia asia joskus myöhemmin.

RAKENNE 9 (Esim. kuva 43501)

Rakenne 9 sijaitsi rakenteesta 4 lounaaseen ja rakenteesta 8 koilliseen. Siitä saatiin talteen saviastian pala ja kolme palaa palanutta savea. Rakenteessa on kaksi epäselvähköä kehää, joista toinen selvempi.

RAKENNE 10 (Esim. kuvat 93496, 93499)

Rakenteesta 7 lounaaseen tuli syvältä hyvin tiheä pienistä kivistä koostuva kiveys, rakenne 10. Se osoittautui varsin laaja-alaiseksi, eikä sitä ehditty paljastaa kokonaan. Se ulottuvuuden selville saamiseksi tehtiin "koeojia" eri suuntiin, kartta 4, s. 26. Rakenne voi jatkua myös kaivausalueen ulkopuolelle.

Rakenteesta tuli kaksi saviastian palaa ja palanutta savea. Rakenteessa oli jonkin verran puuta, ja siitä otettiin näyte. Rakenne oli hyvin erityyppinen kuin muut alueelta tulleet kiveykset.

Rakenteet 7 ja 10 rajautuvat toisiinsa rakenteen 7 lounaispäässä, rakenne 10 on kuitenkin huomattavasti alempana, katso vaaituslukuja kartassa 4.

LEIKKAUKSET (Esim. kuva 93460)

Leikkaus A-B (linja $y=200$) suoristettiin, jotta nähtäisiin mahdollisia maan värieroja. Leikkauksessa näkyikin selvästi tummempi maa vaaleamman alla. Maan värin vaihtumiskohtaa suhteessa pellon pintaan oli kuitenkin aika vaikea määritellä, koska pellon pinnasta leikkaus rajautuu kaivettuun maakasaan. Värin vaihtumiskohta vaaittiin, jolloin sitä voi verrata pintavaaituslukuihin (Raike 1993) ja kohdalla olevan rakenteen 7 kivien vaaituslukuihin. Leikkauksesta tuli myös selvä hiilikeskittymä, josta otettiin hiilinäyte.

Samantyyppinen, kuin leikkaus A-B, on kaivausalueen länsiseinä. Siinä likamaa näkyy samoin kuin leikkauksessa A-B vaaleamman saven alla. Likamaa ei näin ollen lopu kaivausalueel-

la, vaan jatkuu siitä länteen. Kaikkein kulmimmaisoin koeruutu, ruutu 650/60, josta tuli keväällä tummaa maata ja muutamia pienehköjä kiviä, jää kaivausalueen ulkopuolelle, niin että likaine maa jatkuu kaivausalueesta eteläänkin päin.

Leikkaus A-B:tä kohtisuorasti vastaan oleva leikkaus B-C osoittaa likaisen maan ulottuvuutta itä-länsi -suunnassa.

Havaintojen tulkintaa

Kaikki alueen saviastian palat ovat samaa tyyppiä, joka karkeasti voidaan luokitella rautakautiseksi. Yhtään koristeltua palaa ei tullut. Kaivausalueen maa ei ollut sekoittunutta; muun aikaisia löytöjä ei tavattu. Näinollen voidaan olettaa, että kaikki alueen rakenteet ovat samanaikaisia sillä karkealla mittapuulla ajoitettuna, jonka yhdenmukainen keramiikka antaa. Rakenteiden sisäisestä rakentamiskronologiasta, tai yhtä- ja eriaikaisesta käytöstä ei löytöjen perusteella voi tehdä päätelmiä.

Rakenteista 1, 2 ja 3 (esim kuva 93468, s. 21) muodostavat tavallaan oman kokonaisuuden. Niistä on kaikista otettu talteen saviastian palasia. Rakenteet 1 ja 2 olisivat voineet olla kaksi rakennuksen seinän perustusta tai muuta tukirakennelman pohjaa. Rakenteiden 1 ja 2 väli oli noin 2.5 metriä ja kummankin rakenteen pituus oli noin viisi metriä. Rakenne 3 liittyi rakenteeseen 2 varsin kiinteästi. Rakenteiden 1 ja 2 muodostama suorakaide olisi siis ollut noin viisi metriä pitkä ja kolme metriä leveä, 15 neliömetrin ala. Suorakaide, jonka muodostivat siis yhdensuuntaiset kivirakenteet 1 ja 2, oli kummastakin päästä avoin. Suorakaide vietti kaakkoon 20-30 cm ja lounaaseen samoin 20-30 cm.

Rakenne 7 oli kohtisuorassa rakenteisiin 1 ja 2 nähden ja samoin kuin ne, viiden metrin pituinen. Rakenne vietti lounaaseen noin 60 cm. On kuitenkin ajateltavissa, että suuri korkeusero johtuisi oletetusta töyrään romahtamisesta johtuvasta maan kaltevuuden

muuttumisesta. Rakenne 7 oli tavallaan saman tyyppinen kuin rakenteet 1 ja 2.

Rakenteet 4, 9 ja kaivausalueen lounaiskulman iso kivi muodostivat saman suuntaisen linjan kuin rakenne 7. Näiden kolmen rakenteen muodostama linja oli kuitenkin paljon hajanaisempi, kuin rakenteet 1, 2 ja 7, katso kuvat 93497 ja 93493, s. 22. Rakenteesta 9 tuli saviastian palanen.

Rakenteiden 5 ja 6 muodostama likamaa-alue oli rakenteiden kaakkoispuolella. Leikkauksesta A-B kävi ilmi se, että likamaata oli myös rakenteiden päällä, ja kaivausalueen länsiseinämästä havaittu samanlainen likamaakerros, kuin leikkauksesta A-B, kertoo siitä, että likamaa jatkui vielä länteen päin, tosin ei varmaan kovin paljon, koska joen uoma alkaa jonkin matkan päässä. Rakenteesta 6 tuli saviastian pala. Alueella oli siis laaja-alainen likamaa-alue, joka liittyy rakenteisiin.

Rakenne 10 poikkesi kaikista muista kaivausalueen rakenteista. Se koostui pienistä, karkean soran tyyppisistä ja vähän isommista kivistä. Kiviä oli tiheämmässä, kuin miltä kartassa 4, s. 26 vaikuttaa, kuten esim. kuva 93497 s. 22 osoittaa. Rakenne 10 oli edelleen alempana, kuin rakenne 7, mutta tämä johtuu todennäköisesti myös törmän oletetusta romahtamisesta. Rakenteen 10 tarkoitus olisi voinut olla jonkinlainen tasanne, kulkuväylä tai vastaava kosteuden poistaja ja maaperän tukevoittaja.

Kaivausalueella oli siis todennäköisesti rautakautiseen asuinpaikkaan liittyvä rakennekompleksi, joista rakenteet 1, 2 ja 7 olivat ajateltavissa vankkuutensa puolesta esimerkiksi seinäkonstruktioiden perustoiksi. Rakenteet 1 ja 2 vaikuttivat selvästi olleen pari, mutta rakenteista 4 ja 9 muodostuva rakenteen 7 pari oli aika heikko. Rakenne 10 viittaisi jonkinlaiseen tasanteeseen. Ei ole poissuljettu, että rakenne 8 alaspäin kaivettaessa olisi liittynyt rakenteeseen 10.

Eräs tulkinta rakenteista voisi olla, että rakenteet 7, 4 ja 9 olisivat muodostaneet ainakin osin suhteellisen kevytrakenteisen ja avoimen katoksen perustan. Rakenteet 10 ja 8 olisivat muodostaneet johonkin tarkoitukseen (oleskelu, kulkeminen, tavaroiden säilytys) käytetyn tasanteen ja rakenteet 1, 2 ja 3 vankempiseinäisen ja suljetumman rakenteen perustan.

Vaikka likamaa-alueilta tuli nokea, hiiltä ja paikoin myös palaneita kiviä varsin paljon ja tasaisesti, mitään tulisijaan viittaavaa ei havaittu. Tämä pitää myös ottaa huomioon rakenteiden ja niistä koostuvien mahdollisten rakennusten funktioiden tulkinnassa.

NEGATIIVILUETTELO

93441 Työkuva. Koneen paljastamia rakenteen 1 kiviä puhdistetaan esiin lapiolla ja muurarihakulla. Työssä vasemmalta Taina Pietikäinen, Titta Heikkinen ja Elina Juureva. Taustalla vaaituskoneen juurella kirjoittaa Henrik Asplund. Kuvattu kaakosta.

93442 Työkuva kaivauksen aloittamisvaiheesta. Aluetta lapioidessa vasemmalta Vuokko Rantanen, Satu Mikkonen-Hirvonen, Hanna Kolehmainen, Taina Pietikäinen, Elina Juureva ja Titta Heikkinen. Kuvattu kaakosta.

93443 Työkuva. Rakenteita 1 ja 2 näkyvissä. Kuvattu luoteesta.

93444 Työkuva. Rakenteita 1 ja 2 näkyvissä. Kuvattu luoteesta.

93445 Työkuva. Piirtäjä Henrik Asplund tallentaa dokumentointia tietokoneelleen.

93446 Työkuva. Rakenne 1 keskellä. Kone on kaivamassa sen länsipuolella. Kuvattu kaakosta.

93447 Työkuva. Rakenne 3 rakenteeseen 2 liittyen ja rakenne 1 näkyvissä. Kone kaivaa rakenteiden itäpuolta. Kuvattu luoteesta.

93448 Rakenteet 3 ja 2 sekä niiden takana avautuva entinen poukama ja sen takana oleva mäki. Kuvattu luoteesta.

93449 Rakenne 2 ja rakenne 3 kaakosta. Rakenteen 3 vierestä vielä kaivamatta.

93450 Rakenteet 2 ja 1 kaakosta.

93451 Rakenteet 1, 2 ja 3 idästä. Taustalla näkyy Pukkilanojan uomaa ja vastarannan entistä poukamaa.

93452 Rakenteet 2 ja 3 luoteesta.

93453 Rakenteet 3, 2 ja 1 luoteesta.

93454 Rakenne 1 luoteesta.

93455 Rakenteet 1 ja 2 sekä rakenteita 4 ja 7 näkyvissä, samoin koeruudun 655/55 jälki. Kuvattu idästä.

93456 Rakenteen 4 kaakkoispuolella ensin vaaleampaa savea ja sen kaakkoispuolella likamaa-alue, rakenne 6. Kuvattu etelästä.

93457 Leikkaus A-B. Etualalla rakenteita 4 ja 7. Kuvattu kaakosta.

93458 Leikkaus A-B. Latan kohdalla rakenne 7 jatkuu vielä kaivamattomalle alueelle. Kuvattu koillisesta.

93459 Leikkaus A-B. Latan kohdalla rakenne 7 jatkuu vielä

kaivamattomalle alueelle. Kuvattu koillisesta.

93460 Leikkaus B-C ja leikkausta A-B. Kuvattu pohjoisesta.

93461 Leikkaus B-C ja A-B. Taustalla Pukkilanojan uomaa. Kuvattu pohjoisesta.

93462 Leikkaus A-B. Rakenne 7 jatkuu vielä kaivamattomalle alueelle. Kuvattu kaakosta.

93463 Leikkaus A-B. Taustalla Pukkilanojan uomaa. Kuvattu idästä.

93464 Rakenteet 1 ja 2, 7 ja 4 lännestä. Rakenne 7 ei vielä kokonaan esillä.

93465 Rakenteet 7 ja 4 luoteesta. Rakenne 7 ei vielä kokonaan esillä.

93466 Rakenteet 1 ja 2 lännestä.

93467 Rakenteet 1, 2, 7 ja 4 lännestä. Rakenne 7 ei vielä kokonaan esillä.

93468 Rakenteet 1, 2, 7 ja 4 lounaasta.

93469 Rakenteet 1, 2, 7 ja 4 lounaasta.

93470 Rakenteet 1, 2, 7 ja 4 lounaasta.

93471 Rakenteet 1, 2, 7 ja 4 lounaasta.

93472 Rakenteet 1, 2, 7 ja 4 etelästä. Taustalla kaivausalueesta pohjoiseen kaivetut koeojat.

93473 Rakenteet 1, 2, 7 ja 4 etelästä. Taustalla kaivausalueesta pohjoiseen kaivetut koeojat.

93474 Rakenteet 1, 2, 7 ja 4 etelästä.

93475 Rakenteet 3, 2 ja 1 koillisesta.

93476 Rakenteet 3, 2 ja 1 luoteesta. Myös rakenteet 7 ja 4 näkyvissä oikealla. Taustalla entistä poukamaa ja sen takana olevaa mäkeä.

93477 Rakenteet 3, 2 ja 1 luoteesta. Myös rakenteet 7 ja 4 näkyvissä oikealla. Taustalla entistä poukamaa ja sen takana olevaa mäkeä.

93478 Yleiskuva Pukkilanojan länsirannalta. Kaivausalue näkyy keskellä. Entinen poukama näkyvissä. Kuvattu lännestä.

93479 Yleiskuva Pukkilanojan länsirannalta. Kaivausalue näkyy keskellä. Kuvattu lännestä.

93480 Yleiskuva Pukkilanojan länsirannalta. Kaivausalue näkyy

oikealla. Kuvattu lännestä.

93481 Yleiskuva Pukkilanojan länsirannalta. Kaivausalue näkyy keskellä. Kuvattu lännestä.

93482 Yleiskuva Pukkilanojan länsirannalta. Kaivausalue näkyy vasemmalla. Kuvattu lännestä.

93483 Yleiskuva Pukkilanojan länsirannalta. Kaivausalue näkyy keskellä. Kuvattu lännestä.

93484 Yleiskuva Pukkilanojan länsirannalta. Kaivausalue näkyy vasemmalla. Entistä poukamaa näkyvissä. Kuvattu lännestä.

93485 Rakenteet 9, 4 ja 7 kaakosta.

93486 Rakenteet 9 ja 7 kaakosta.

93487 Rakenteet 9, 4 ja 7 etelästä.

93488 Rakenteet 9, 4 ja 7 etelästä.

93489 Rakenteet 7, 4 ja 9 lännestä.

93490 Rakenteet 7, 4 ja 9 lännestä.

93491 Rakenteet 7, 4 ja 9 lännestä.

93492 Rakenteet 7, 4 ja 9 lännestä.

93493 Kaivausalue, jolta on kaivettu etualalta pois rakenteet 1, 2 ja 3. Taka-alalla näkyvissä rakenteet 7, 4, 8, 9 ja 10. Kaivausalueen takana näkyy Pukkilanojan uomaa ja entistä poukamaa. Kuvattu pohjoisesta.

93494 Kaivausalue, jolta on kaivettu etualalta pois rakenteet 1, 2 ja 3. Taka-alalla näkyvissä rakenteet 7, 4, 8, 9 ja 10. Kaivausalueen takana näkyy Pukkilanojan uomaa ja entistä poukamaa. Kuvattu pohjoisesta.

93495 Rakenteet 7, 4, 9, 8 ja 10 lännestä.

93496 Rakenne 10 lännestä. Taka-alalla rakenteita 7 ja 9.

93497 Rakenteet 7, 4, 9, 8 ja 10 lännestä.

93498 Kaivausalue, jolta on kaivettu etualalta pois rakenteet 1, 2 ja 3. Taka-alalla näkyvissä rakenteet 7, 4, 8, 9 ja 10. Kaivausalueen takana näkyy Pukkilanojan uomaa ja Pukkilanojan länsipuolella olevaa peltoa. Kuvattu pohjoisesta.

93499 Rakennetta 10 etelästä. Näkyvissä "koeoja", jolla tarkastettiin kiveyksen ulottuvuutta.

93500 Rakennetta 10 kaakosta. Näkyvissä "koeoja", jolla tarkastettiin kiveyksen ulottuvuutta.

93501 Rakenne 9 pohjoisesta.

93502 Rakenteet 4, 9, 8, 7 ja 10 koillisesta.

93503 Rakenteet 4, 9, 8, 7 ja 10 koillisesta. Taustalla näkyy Pukkilanojan uoma.

93504 Rakenteet 4, 9, 8, 7 ja 10 koillisesta. Taustalla näkyy Pukkilanojan uoma.

93505 Rakenteet 4, 9, 8, 7 ja 10 koillisesta. Taustalla näkyy Pukkilanojan uoma ja sen takana ojan länsipuolella peltoa.

DIAPOSITIIVIT

27631 Yleiskuva. Kaivausalue näkyy keskellä. Kuvattu lännestä, Pukkilanojan vastarannalta.

27632 Työkuva. Kaivausaluetta avataan koneella ja lapiolla. Kuvattu kaakosta.

27633 Rakenteet 1 ja 2 sekä 4 ja 7 (ei vielä kokonaan näkyvissä). Kuvattu lounaasta.

27634 Rakenteet 3, 2 ja 1 luoteesta.

27635 Leikkaukset B-C ja A-B koillisesta.

27636 Rakenteet 9, 4 ja 7 idästä.

27637 Rakenteet 7, 4, ja 9 lännestä.

27638 Kaivausalue, josta etualalta on kaivettu pois rakenteet 3, 2 ja 1. Kauempana näkyvät rakenteet 7 ja 4. Taustalla Pukkilanojan uoma. Kuvattu pohjoisesta.

27639 Rakenteet 9, 7, 8 ja 10 idästä.

27640 Rakenne 10 lounaasta.

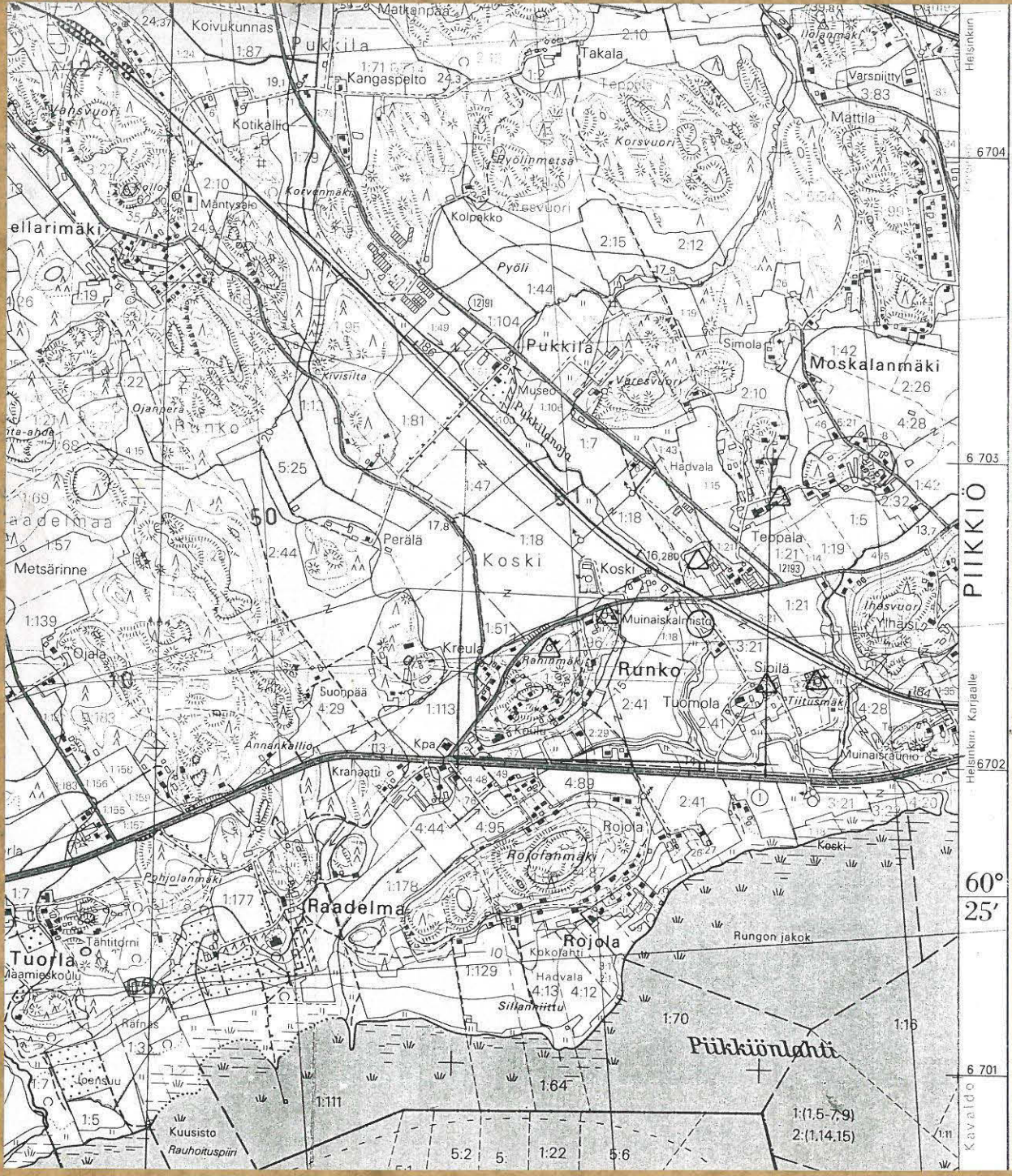
27641 Rakenne 9 pohjoisesta.

27642 Työkuva. Elina Juureva kaivaa muurarinhakulla savea kivien välistä.

Piikkiö, Koski
Minna Sartes 1993

Peruskarttaote, lehti 1043 12

kaivausalue ○ lähistön rautakautinen muinaisjäännös △

93480, 93482 YLEISKUVA PUKKILANOJAN LÄNSIRANMALTA, KAIVAUSALUE NÄKYÄ KESKELLÄ, KUVATTU LÄNNESTÄ.

93477 RAKENTEET 3, 2 JA 1 LUOTEESTA. MYÖS RAKENTEET 7 JA 4 NÄKYVISSÄ OIKEALLA. TAUSTALLA ENTISTÄ POUKAMAA.

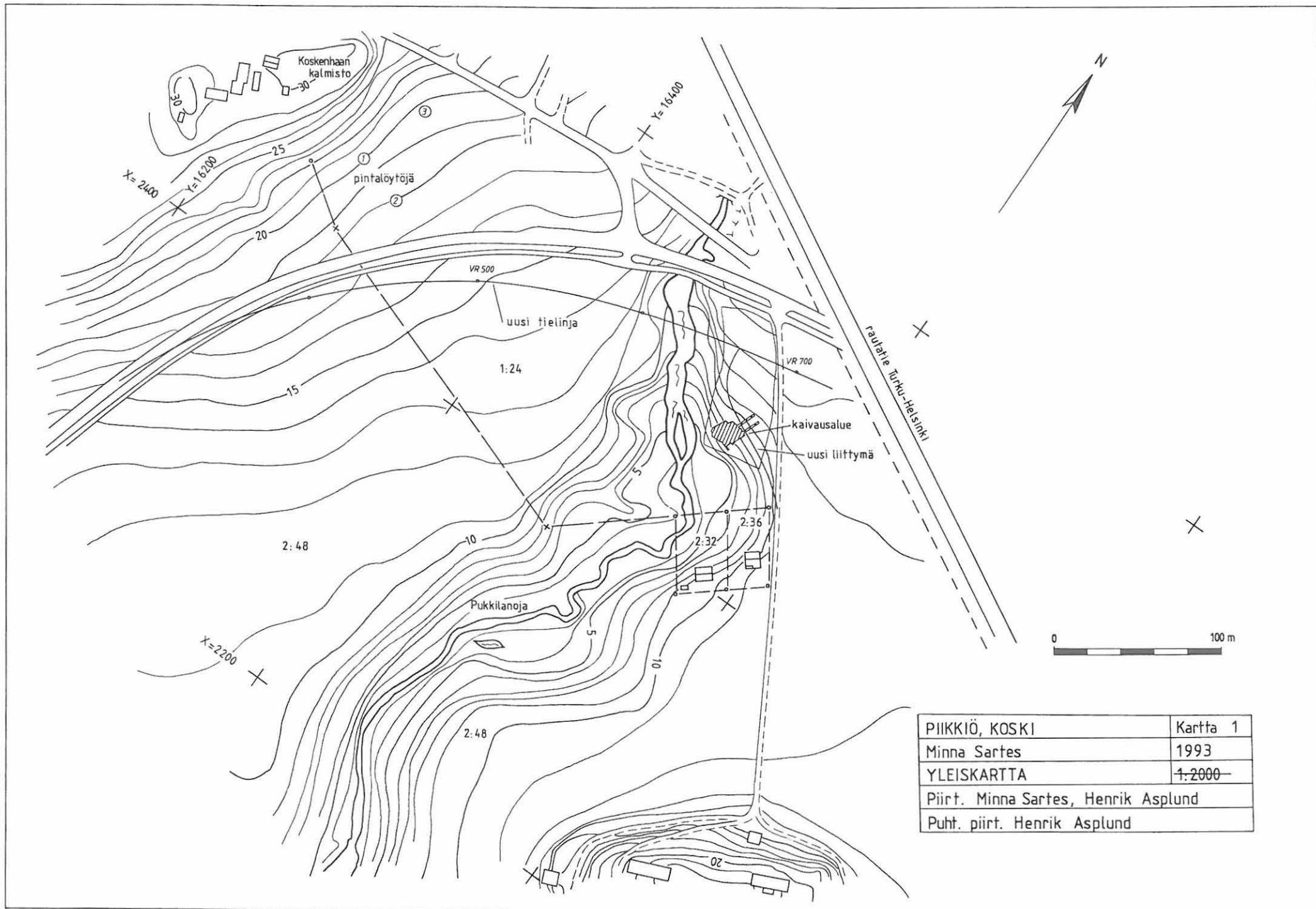
93468 RAKENTEET 1, 2 7 JA 4 LOUNAASTA.

93497 RAKENTEET 7, 4, 9, 8 JA 10 LÄNNESTÄ.

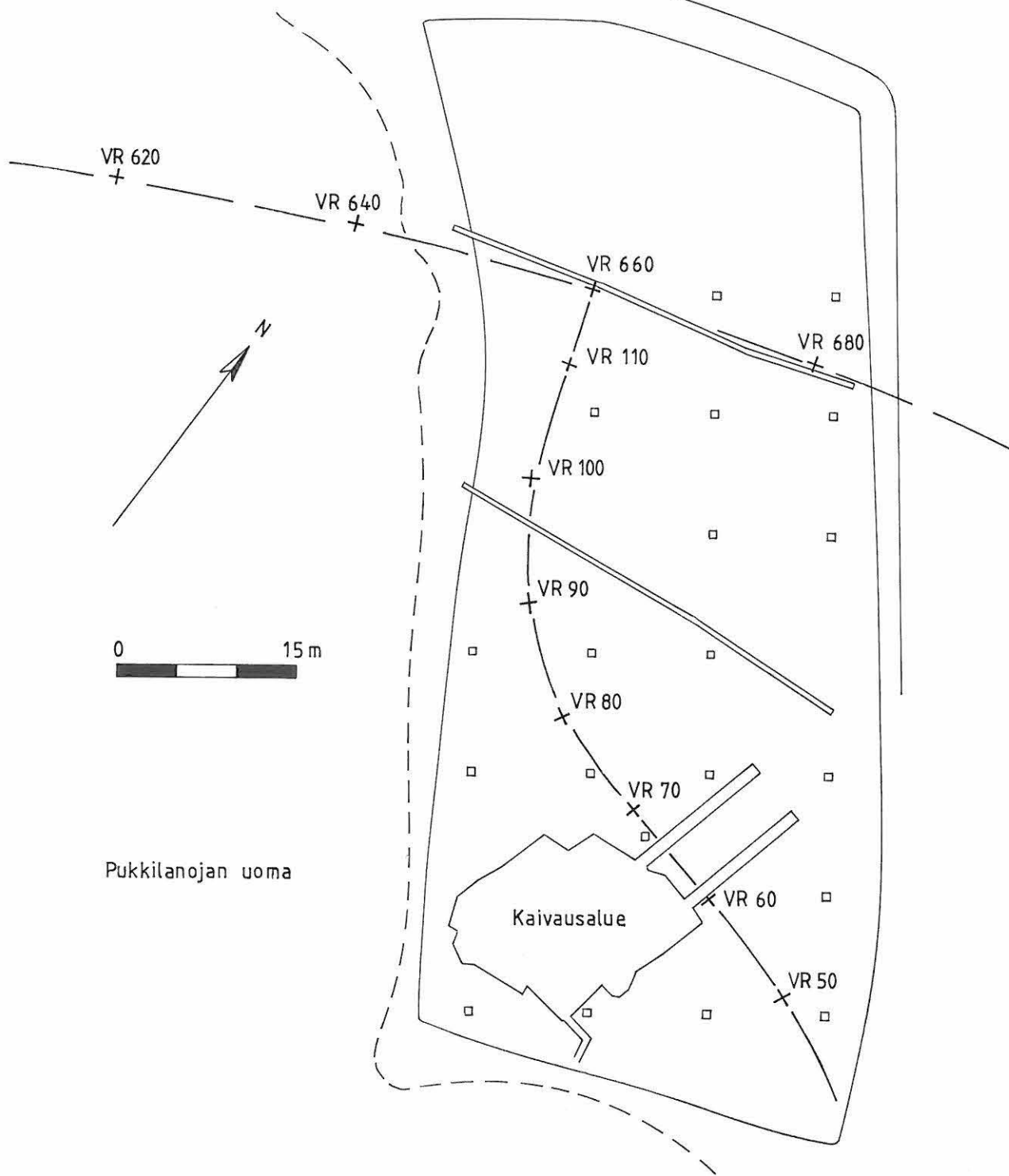

93493 KAIVAUSALUE, JOLTA ON KAIVETTU ETUALALTA POIS RAKENTEET 1, 2 JA 3.
TAKA-ALALLA NÄKYVISSÄ RAKENTEET 7, 4, 8, 9 JA 10. KAIVAUSALUEEN TAKANA NÄKYY
PUKKILANOJAN UOMAA JA ENTISTÄ POUKAMA. KUVA TU POHJOISESTA.

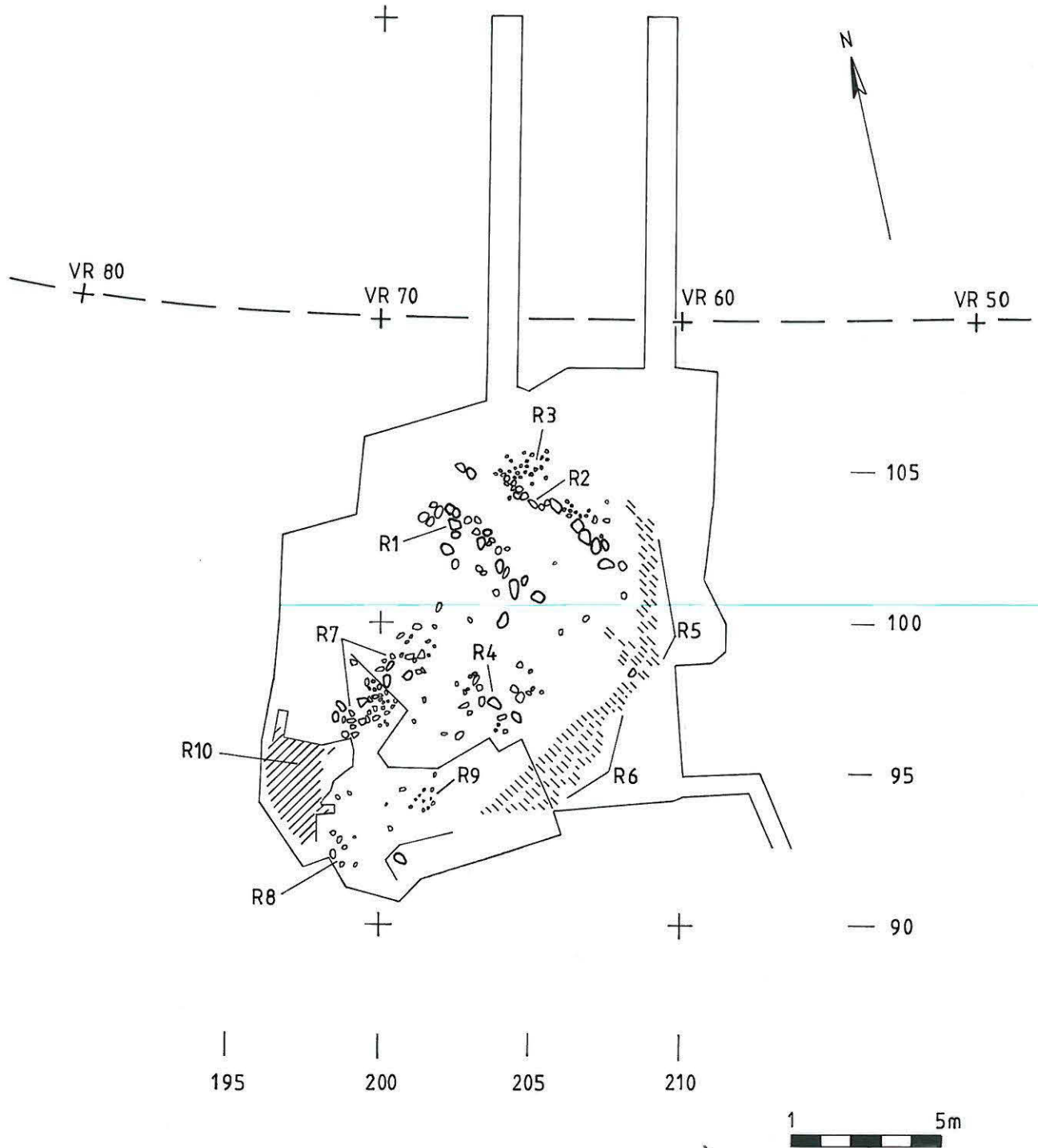

PIIKKIÖ, KOSKI	Kartta 1
Minna Sartes	1993
YLEISKARTTA	1:2000-
Piirt. Minna Sartes, Henrik Asplund	
Puht. piirt. Henrik Asplund	

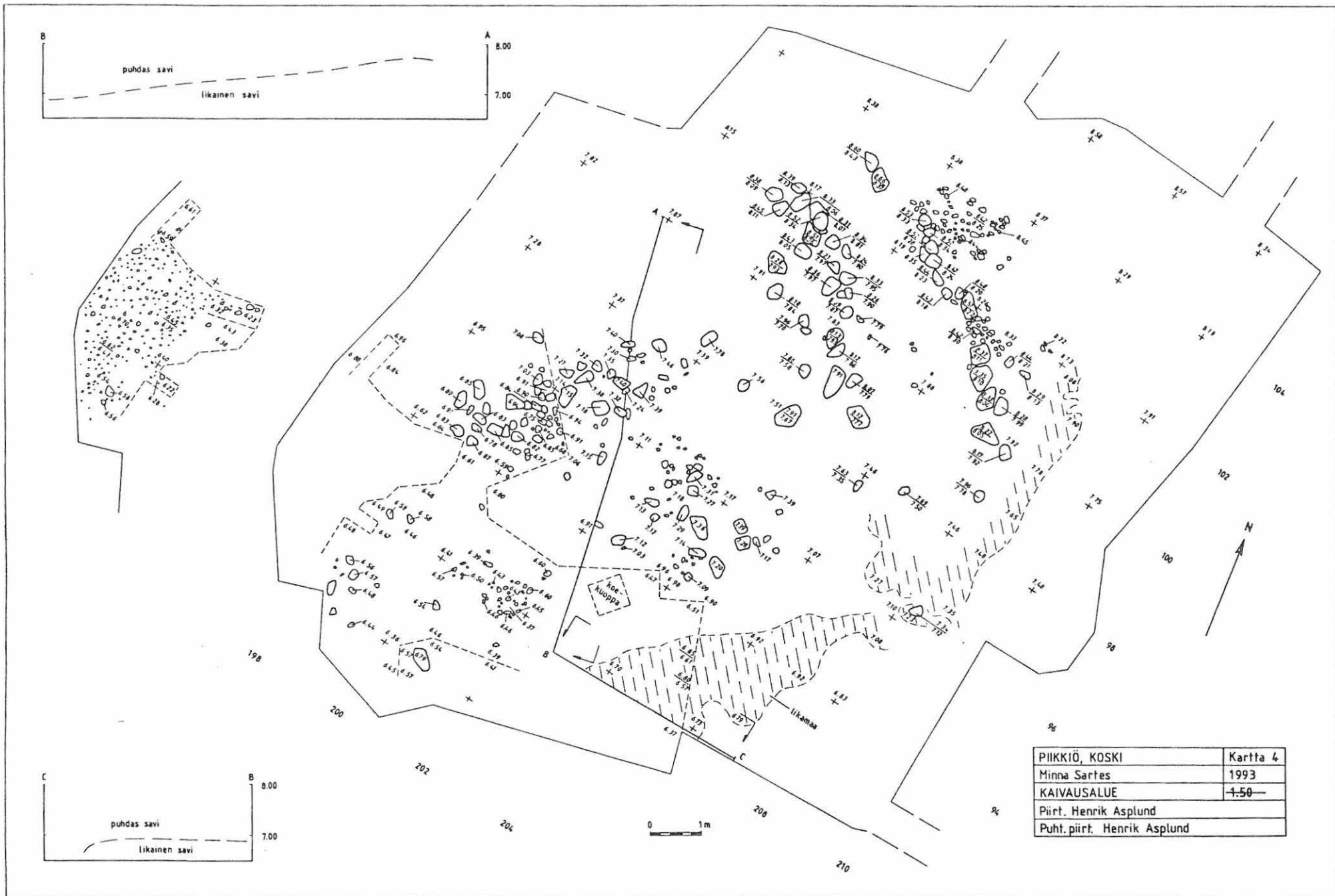

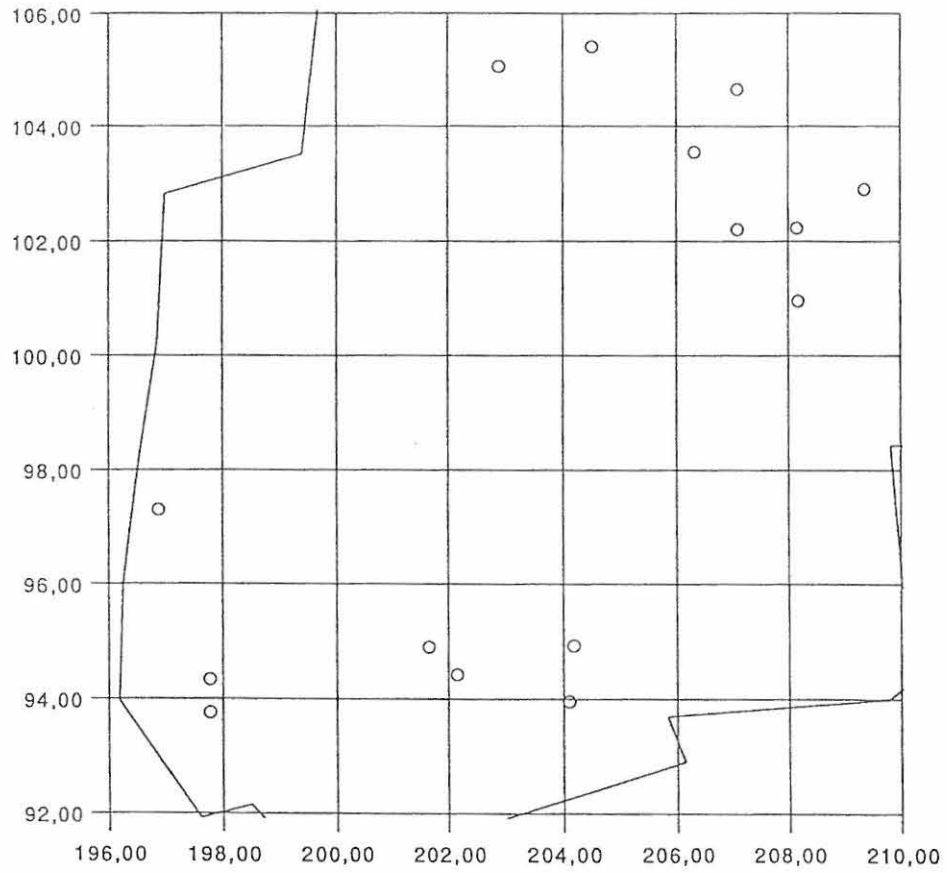
PIIKKIÖ, KOSKI	Kartta 2
Minna Sartes	1993
TUTKIMUSALUE	1:500
Piirt. Minna Sartes, Henrik Asplund	
Puht. piirt. Henrik Asplund	

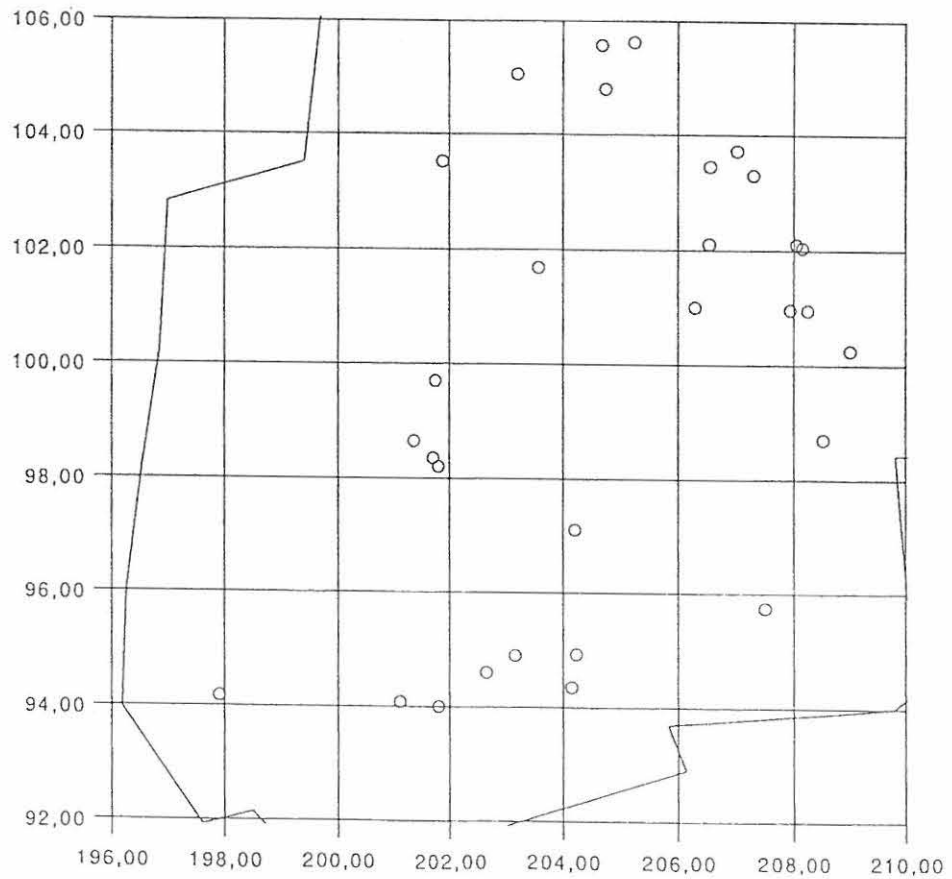
PIIKKIÖ, KOSKI	Kartta 3
Minna Sartes	1993
RAKENTEET	1: 200
Piirt. Henrik Asplund	
Puht. piirt. Henrik Asplund	

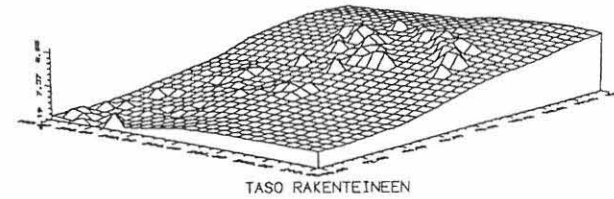
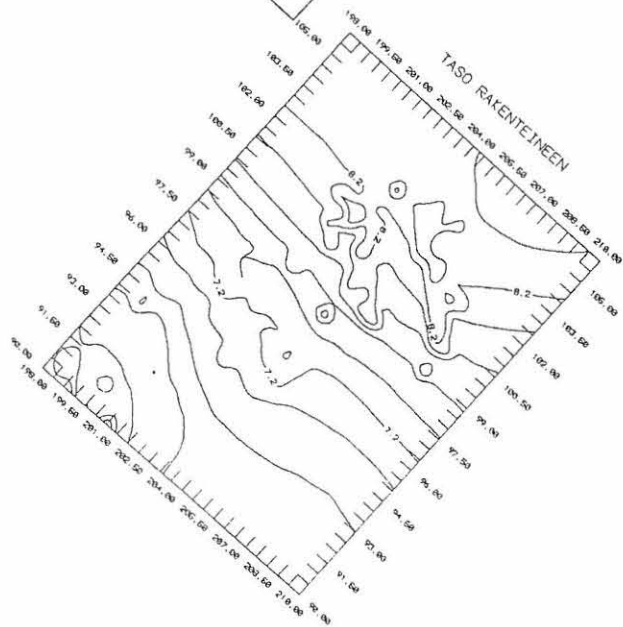
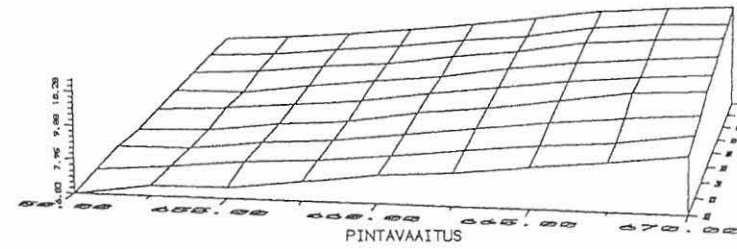
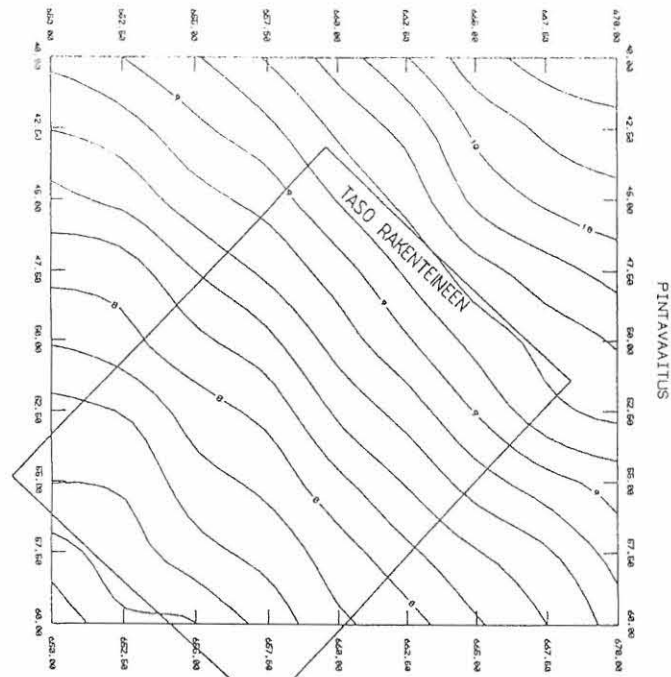
Piikkiö, Koski
Minna Sartes 1993
Keramiikan levintä kaivausalueella

Palaneen saven levintä kaivausalueella

Pintavaaitus ja taso rakenteinen vaaittuna
Vaaitustulokset: Pintavaaitus Raike 1993
Taso rakenteinen konstruoitu
kartan 4 perusteella

Tutkimusraportti

Terttu Lempiäinen
 Kasvitieteen osasto
 Biologian laitos
 Turun yliopisto
 20500 Turku

Piikkiön Rungon arkeologiset kaivaukset 1993

Makrofossiilitutkimukset

1. Materiaali ja menetelmät

Aineisto on kerätty kesällä 1993 suoritetuista kaivauksista.

Maanäytteet on ottanut tutkija Minna Sartes.

Makrofossiilitutkimuksia varten otettiin 3 maanäytettä (Taulukko 1)(Kaivausaluekartta liitteenä)..

Taulukko 1. Tutkitut maanäytteet ja maan laatu.

Näyte No.	Näytteen koko/l	Koodi	Maan laatu
1.	1	650/60	- hiilensekainen savi
2.	3	28	- likainen savi
3.	3	32	- likainen savi

Kasviaineisto erotettiin kelluttamalla kyllästetyssä suolaliuoksessa ja käsiteltiin kuten on kuvattu (Lempiäinen 1985).

Yo. Onerva Valo poimi kasvijäänteet maanäytteistä ja ak. on sen määrittänyt.

Kasvijäännemateriaali säilytetään 50 % alkoholiliuoksessa Turun yliopiston Biologian laitoksessa kasvitieteen osastolla.

2. Makrofossiilianalyysin tulokset

Taulukossa 2 on esitetty makrofossiilianalyysin tulokset.

Taulukko 2. Piikkiö, Runko, kasvijäänteet. (- ei löytöjä, + niukasti, ++ melko runsaasti, +++ runsaasti).

Kasvilaji	Näyte No.		
	1	2	3
Jauhosavikka/ <i>Chenopodium album</i>		1	
Kasviroskaa	+	+	+
Puuhiiltä	+++	++	+
Hyönteisten osia	+	-	-

Makrofossiilinen kasvijäännemateriaali on hyvin niukka kaikissa tutkituissa maanäytteissä, Hiiliaines koostui pienistä (läpimitta: maks. 4-5 mm) partikkeleista.

Ainoa siemenlöytö oli jauhosavikan hiiltymätön siemen näyteestä 1, joka on otettu n. metrin syvyydestä maanpinnasta. Maanäyte

sisälsi muihin verrattuna huomattavasti enemmän hiiltä. Jauhosavikka on kasvi, joka suosii ja jopa hyötyy ihmisen toiminnasta, siis hyvä kulttuuri-indikaattori (Suominen & Hämet-Ahti 1993).

Runsasta puuhiilen esiintymistä kaikissa näytteissä voidaan pitää suorana seurauksena paikallisesta ihmistoiminnasta. Näytteessä 1 esiintyi joitakin suuria hiilenpaloja (läpimitta n. 1 cm).

3. Kirjallisuusviitteet

Lempiäinen, T. 1985: Plant remains from the ancient Lake Mätäjärvi in Turku, SW Finland. - ISKOS 5:258-271.

Suominen, J., Hämet-Ahti. L. 1993: Kasvistomme muinaistulokkaat: Tulkintaa ja perusteluja. - Norrlinia 4: 1- 90.

